

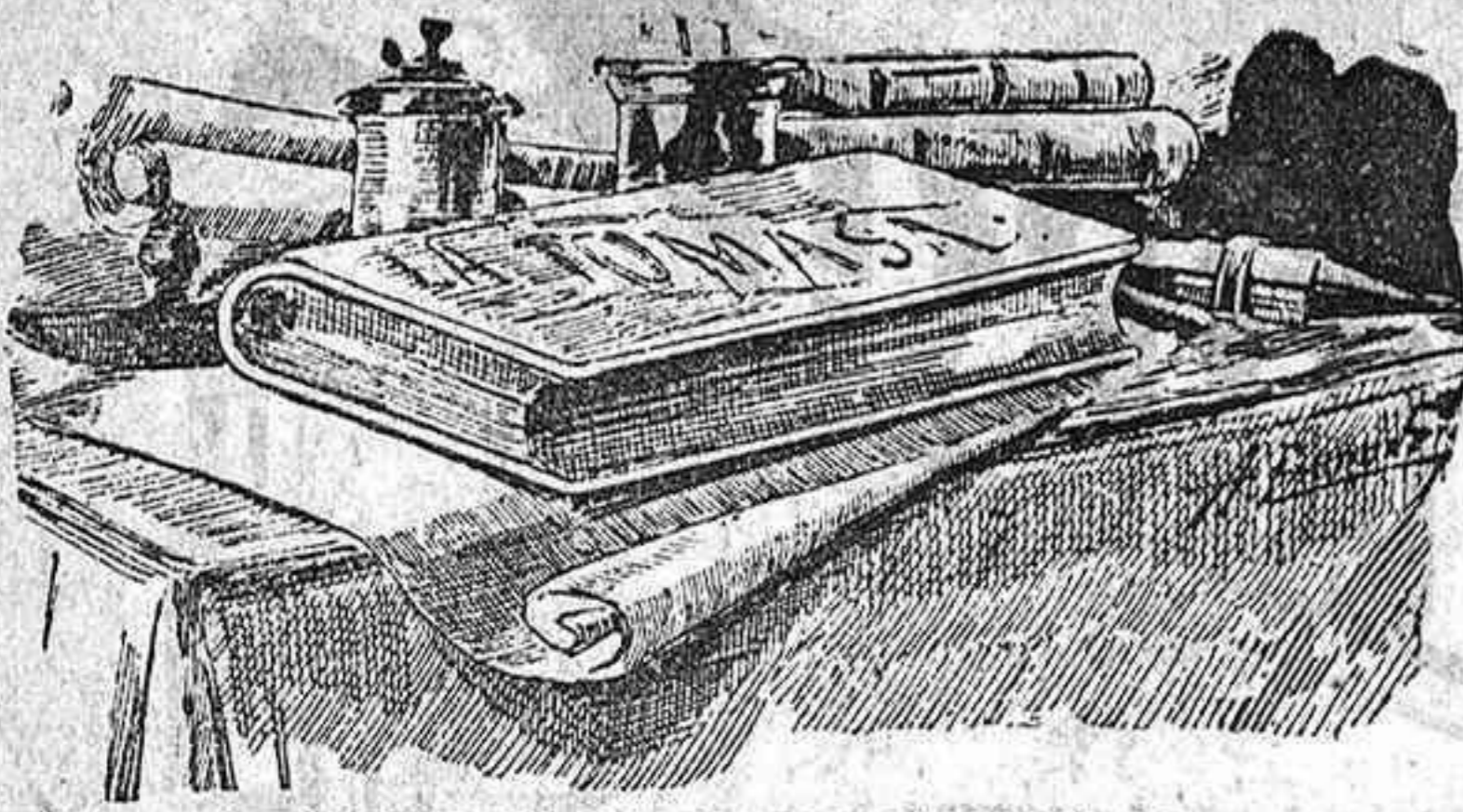
ANY II

NÚM. 66

BARCELONA 29 NOVEMBRE DE 1889.

Andreu Aro

SPOLIARIUM.

Es deya Quimeta y tenia quince anys; vivia en un poblet de l' Ampurdá ab los seus pares, menestrals, y estava bojament enamorada de 'l Antonet xicot ebanista molt aixerit que també s moria per ella.

Un oncle de la noya luxuriós com un mico y d' uns xexanta anys de edat, anava cada estiu á menjarse 'l pa de la familia y á aconsellarlos que de cap manera deixessin pendrer peu á aquells amors.

Lo xicot era treballador, viu com una mustela, y guapo com un Aquiles, pero tenia un gran defecte p' els pares de la Quimeta y molt mes encara per l' oncle qu' era molt devot; l' Antonet era republicá.

Un dia lo pare de la noya va escriurer á son germá que vivia á Barcelona, dientli que ja havian apurat tots los medis per fer distreurer á la noya, pero que no 'n podian treurer rés.

L' oncle que no més devia esperar aquella ocasió, vá contestar á son germá que lo millor que podia fer era enviarli á n' ell, que se la tindria á casa y que á cópia de sermons, bons exemples, y allunyada del objecte del seu carinyo, lograria una cumplerta curació aquella malalta del ánima.

Dit y fet, als pochos dias rebia l' oncle en l' estació de Fransa lo dipósit que li confiava 'l carinyo paternal de son germá, quedant desde aquell moment instalada la noya á casa lo devot confrare que 's deya senyor Pólit per mes senyas.

L' Antonet que poguè indagar lo destino del objecte del seu amor, va faltarli temps per saltar á Barcelona y buscant feyna del seu ofici, cosa que va tardar pocas horas en conseguirho, va establir un sèti en tota regla á la casa del oncle Pólit.

En quant tenia un' hora, ja estava 'l pobre Antonet en l' acera de 'n frente d' aquell castell, mirant cap al segon pis que tenia sempre los balconcs tancats, y si algun cop s' obrián, era per presentarse la figura beática d' aquell *alcaide* ab gorra de pisa que 's mirava somrient al pobre enamorat passejantse en lo carrer.

Passavan dias y dias y la Quimeta no 's veyá may.

Pero la constancia de l' Antonet era d' aquellas de ferro, augmentantla lo entranyable carinyo que sentia per aquella agraciada criatura que li havia robat lo cor.

Un any va passá, dia tras dia, sense que 'n passés un, faltant al seu puesto lo nostre enamorat.

Pobre Antonet! la coloma estava en lo niu del esparver y la rapinya era segura.

Los pares de la noya prou escribian al senyor Pólit preguntant per l' estat de la cosa, pero ell los tranquilisava dientlos:

No tinguéu por, no vinguéu á destorbarme que jo sortiré ab la meva,

Y tenia rahó; pero los pares de la Quimeta no sabian quina era la seva.

Ja havian passat prop de tretse mesos de l' arribada de la noya, quan un dia á la matinada, es va veurer entrar una senyora en lo pis del senyor Pólit, sortintne al cap de cinch minuts ab un farcell que va anar á depositar en lo torn dels infants horfans del carrer de las Ramalleras.

Rés, era la seva; alló que volian saber los guétos de l' Ampurdá.

No havian passat dos mesos d' aquets aconteixements y mentras 'l pobre Antonet era allit, d' una gástrica, efecte dels cops d' ayre rebuts fent de centinella, quan va pararse un cotxe devant lo portal de casa l' oncle devot, y á poch rato va sortir aquest de la entrada y va entrar al cotxe dant lo bras á un cadaver; diém un cadaver perque de tal ne tenia aspecte aquella preciosa criatura que tan xamosa y rodanxona havia arribat en lo tren de Fransa feya poch mes d' un any.

¡Pobre Quimeta!

Va empendrer lo caball un galop llarch y després de sortir de la ciutat y atravesant l' ensanxe, va agafar lo vehicul un cami vehinal fins arribar á una casa-convent d' aquestos que tants se 'n construeixen avuy dia.

Alli van parar; van entrar l' oncle y la nevoda en aquella santa casa, y á poch va sortirne ell sol tornantse á casa seva com aquell que no ha fet rés.

Per lo correu del dia següent surti una carta dirigida al pare de la Quimeta que deya: La noya curada radicalment, tant que m' ha demanat ab gran insistencia que volia ser monja; ja sabs l' influencia que jo tinch y está cumplert lo seu desitj: no vos en recordéu may mes; ja es esposa del senyor.

En Quimet, que al estar convalecent, la primera cosa que va fer va ser correr ahont creya que encara hi estava la seva enamorada, va enterarse per lo municipal de punt que lo tio y la noya s' havian dirigit al convent de... y que després havia tornat ell sol.

Van faltarli camas al pobre xicot per dirigirse al lloch indicat y al arribarhi, va comensar á dar voltas per l' edifici mirant á las finestras per veurer si podia trovarhi aquella cara estimada qual recort lo matava d' anyoransa.

Pero en vá; adossát al convent va veurer un cercat que s' hi entrava per una portella ajustada; l' empeny y veu qu' era un cementiri:

De prompte es torna groch com la cera, y adelantant set ó vuit passos arriba fins á una sepultura qual terra estava encara remoguda y en la que hi havia una creu colocada diagonalment y en la que s' hi llegia: *Quimeta N....*

Lo pobre Antonet quedá aterrat ab la vista fixa en aquell nom idolatrat, y no sabém lo temps que s' hauria estat en aquella posició, si una riallada que va ressonar en la porta d' aquell sagrat lloch no li hi hagués fet girar la cara.

Lo senyor Pólit ab las mans á las butxacas y rient encara, l' estava contemplant ab l' ademan del que ha conseguit una gran victoria.

Al poch temps de passar lo que deixém relatat, l' oncle Pólit oía una missa que feya dir per l' ánima de la Quimeta.

Lo pobre Antonet escribia una apassionada carta á la seva estimada, sentat á una taula d' un dels quartos de preferencia de San Boy del Llobregat.

SERRALLONGA.

A UN AMICH

Si m' has de creure á mi, fóra modestía,
sino, may serás res.
¿No veus la majoría com se enginya?
Donchs fes tu lo mateix.
Ficat á l' Ateneo; discussions arma;
no trobis res ben fèt;
dónat ayres de sabi, pedánt sías
y deixa fer al temps;
que ab ell y ab uns quans necis que t' adulin
reputació 't farás,
y 'l públich, que també es un altre neci,
qu' ets un talent creurá.

J. ROCA CUPULL.

La lógica del absurdo

—Papá quan jo sigui gran
podré casarme, papá?
—No 'm vinguis á amohiná,
vésteme 'n del meu devant.
—Es que li dich la vritat.
Si no hi te inconvenient
'm casaré... ¿Qué no 'm sent?
—¡Peró noy! ¿Qui t' ha enganyat?
Sempre 't deixas encerà.....
—Es que jo...
—¡Ves al dimoni!
¿Qué saps tu del matrimoni,
ni Cristo que 'l va fundá?...
Lo que tens de fer, ximplet,
es pensar en aplicarte;
y quan tinguis de casarte
ja 'n parlarém ¿Sens? bailet!.....
—¡Pero papá.... consideri
que si be soch molt petit
crégui 'm; ja no 'm mamo 'l dit...
—¡Pero, que vols que m' alteri?...
—(Uy... que estém d: mal humor...)
Jo li deya aixó, perque
com á casat, sab vosté,
millor las cosas d' amor.
Al mateix temps, li vull dí,
que ja tinch nóvia buscada.....
¿Sab qui es la destinada?.....
—¡No!
—¿Vol que li digui?
—Si,
digam' ho prompte y sabré
á qui hem de ficá á la gábia.
—¿Vol que li digui?
—Si.
—L' ávia.
—¡Válga 'm lo pou de San Gem!
Mes val que no 'n fassi cas...
—Ay, ay! y perquè m' ho diu?
—Perque noy, ets molt poch viu;
perque ets un animalás.
¿Que no sabs, cap de carbassa,
que lo que vols, no pot sé?
—Que no pot ser? ¿Ja ho sab bé?
—Es mare meva... ¡cap d' asa!
—Ay, ay! l' escolto, papá,
y m' estranya molt, á fé;
puig vosté, quan va volgué.....
ab la meya es va casá.

LLUIS SALVADOR.

CURIOSITATS

LAS CARRERAS

L'ORIGEN de las carreras de caballs es pert en las tenèbras del temps.

Aixís com las carreras á peu deuen tenir principi en los temps primitius, de la mateixa manera las carreras de caballs deurían comensar á tenir lloch desde lo moment que l' home va lograr domesticar als animals, adobtant per las carreras, los mes á propòsit com son los caballs, ja per la propia lleugeresa de la seva rassa, ja per la major facilitat en subjectarse sobre d' ells.

Lo llibre primer de "Los Reys" diu que Salomon tenía per la guerra quaranta mil caballs per carros y dotze mil de montar.

En los primitius monuments egipcis está lo caball representat en las batallas.

La primera indicació positiva de las carreras de caballs que 's trova en documents, es en lo llibre XXII de La Iliada, al resenyar los funerals que Aquiles va fer en honor de Patrodo.

Allí 's veu que tenian las carreras un caracter semi-religiós y se judica la seva importancia per los consells que á tal objecte dava Nestor á son fill Antiloco.

A las carreras de caballs van seguir las carreras de carros, inauguradas en la 33 Olimpiada.

En todas las demès festas nacionals de Grecia, aixís com en las de localitat, se verificavan carreras, constituint la part mes escencial d' ellas.

Los Beocios van arribar á nomenar *hippodromius*, á un dels mesos del seu any, que significava mes de las carreras de caballs.

Pausamías, gran reporter d' aquestas festas, explica que l' euga del grech Phidolas, després d' haver de ribat al seu genét, va continuar corrent junt ab los altres caballs, guanyant lo premi al arribar lo primer devant los jutjes, cas resolt d' igual manera en las carreras modernas.

Roma, volent imitar á Grecia, va introduhir la festa del Sol, y las sevas *certaminas equestria* van adquirir gran popularitat, corrent los genéts sobre los caballs, al pel, per no estar encara inventadas las sellas ni estréps que facilitan la seguretat del cabalqueitx.

Los moderns escriptors inglesos de Sport, s' asombran que sense estréps ni sellas poguessin realisar los antichs grechs y romans aquells prodigis d' agilitat y domini sobre del caball; l' indio de las pampas y hasta en alguns dels nostres pobles de Llevant hi ha genéts que tenen tant domini sobre las sevas monturas que las guían en sas vertiginosas carreras sens mes brida que la clin nuhada entre sos dits, ni mes sélla y estréps que l' equilibri dels seus cossos.

Hasta en temps de Tarquino Prisco, 600 anys antes de Jesucristh, las carreras varen ser á camp obert. Desde llavors van adoptarse las vallas de fusta ó cordas.

(Continuará.)

IDILI

Ella li diu ab tendresa
que sent per ell amor gran!
èll... que l' estima ab feresa!
Y el marrequét entre tant
'ls hi arregla la cervesa.

CATACLISMES

'Tot roda; sembla mentida;
fins qu' es mou la terra noto;
si dura aquest terremoto
no s' escapa ningú ab vida.

Als senyors SERRALLONGA, DOCTOR GERONI, PAU DE LA LAYA y JORDI CASAS

Missiva

Homes, fassinme 'l favor...
La meva sanch está anémica
y traŝtornarme 'm fá pòr.
Dèixin aquesta polémica;
ho demano ab tot lo cor.

No respectan que só al llit;
qu' estich malalt, mitj tulit;
que casi bé no 'm puch tórsa...
y 'm fan escriurer per forsa
perque m' he vist aludit!..

Ja son instints ben perversos
los de vostés... Oh ¡no es nada!
ab questió tan intrincada,
obligarme, á mi, á fer versos,
sabent bé que no m' agrada.

Ni 'n sé... ni 'l meu númen sent
á las musas... si 'm fan nosa!
si 'm reventan!... francament;
jo tan sols sè escriure en prosa
y encara moit malament.

Ni so poeta, ni me 'n pago.
Ab quín trull 'm ficaria!
No... ja 'ls dich qu' es bon halago!
Entregarme á la poesia
després d' escriure 'l Cartago.

Per lo tant, sols 'ls vuy dí
que no vaig autorisar
al Doctor per contestar;
y si ell se va propassar,
ell se sabrá per quín fi.

Pero sí, qu' es de mal gust
lo donarli cap tropell.
Y mes encar, tots contra ell.
Reparin que l' home es vell
y no es bó darli un disgust.

Y després, si al fi y al cabo
no va dir cap tonteria.
Ara sa missiva acabo
de llegir, y jo li alabo
la seva filantropía.

Jo no hi veig tanta candonga
com diu en Pau, perque al fi,
solsament veig que vé á di
que lo mon no es tan ruhi
com lo véu 'n Serrallonga.

Si á vostés 'ls sembla qu' erra,
ningú 'ls priva 'l contradirli,
que en lo mon tothom n' esguerra.
Vés á qué vé ara sortirli
ab Las cansons de la Terra!..

Ni si el sabi Horaci ha dit
ni si va deixar de di,
fingint plassa d' erudit;
jo crech que van ferho així
tant sols per darli neguit.

La vritat lironda y rasa
crech endevinar; aquí
no s' ha jugat altra basa
que 'l voler fer diverti
als lectors de LA TOMASA.

Ja veig al Doctor rient,
y 'n Pau que 'l ventre s' aguanta
y 'n Casas qu' igual va fent.
Sent aixis, ja estich content
perque la lluyta m' espanta.

Y ja que lo succehit
no te valor, per fortuna.
No he dit rés de lo que he dit;
y pus veig qu' aixó es la lluna,
tot trempat me 'n torno al llit.

PEPET DEL HORT

LAS BALLAS

A l' hora de las balladas,
¡Qué bell lo carrer Major!
¡Quinas dolsas alenadas,
De ventura perfumadas,
Arrivan al fons del cor!

Brilla un iris de alegría
Que m' atrau y 'm fa senti
Tant de veras, que voldría
Que may més finís lo día;
Que lo goig no tingués fi.

Vora, vora, en las aceras,
Com de flors flayrants ramells,
Assegudas en rengleras
Las noyetas enciseras
D' amor fletxan als doncells.

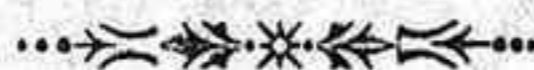
La remor creix com la onada
Qu' escomet lo fort mestral;
Y, al llampéch d' una mirada,
Prou allí alguna vegada
Mes d' un jove hi ha prés mal.

Quan la copla está amanida,
Refilar s' ou lo flaviol
Y llavors ab goig sens mida,
Com moguts d' igual bransida
No está quiet qui ballar vol.

Las parellas sas mans frenan,
Com un cercle ab poms de flors;
Dolsos fochs lo espay omplenan,
Y, rodant, fins s' encadenan,
S' encadenan tots los cors!

FRANCESCH MARULL

ÍNTIMA

¿Te 'n recordas, quan petits,
que 'ns sentavam en l' arbreda
escoltant los aucellets
qu' entonaván dolsas queixas?

¿Te 'n recordas quan lo Sol
á través dels arbres véyam
quedant ab sos raigs daurats,
il-luminada la serra?

¿Te 'n recordas qu' en las flors
hi véyam llágrimas fredas?
Y jo 't deya:—«¡Es la rosadal
¡Es lo símbol de puresa!»—

¿Te 'n recordas que al bell peu
passava l' aygua lleujera,
d' una font que dalt la costa
neixía al cim d' unas penyas?

¿Te 'n recordas que besava
ta sedosa cabellera,
quan l' oreig de matinada
la gronxava joganera?

¿Te 'n recordas que besarte
te deya:—«M' estimas nena?...»
y tú, tota vergonyosa,
no 'in tornavas may contesta? ..

Noya... de rés 't recordas!
quin paper que representas!...
—Y bé qué vols di ab aixó?
—Qué vuy dir?.. qu' estás ben llesta.

J. CASANOVAS Y V.

EPIGRAMAS

L' Antonet y la Tuyetas
que festeijan d' amagat,
un sistema han inventat
per donarse las cartetas.
Ella surt ab la cambrera,
ell va detrás fent l' aléti;
y quan te un rato distret,
va, y li dona p' el darrera.

TRIQUINA.

Conversava 'l pare Fita
Ab un chusco de Girona,
Y per demaná un vas d' aygua
Va cridá á la majordona.

Quan de prompte ab tó de festa
diu lo chusco al pare Fita:
—¿Perqué li diu: Major dona
á una dona tan petita?

POM-PEYO.

A casa 'l pintor Olona
aná lo senyor Ratés
á fi de que li pintés
lo retrato de la dona.

—¿'om lo vol?—va preguntar,
— fet al oli ó bé á l' ayguada?
—Ay no... ab oli res m' agrada;
si pot ser, fásil ab llart.

MUT XERRAIRE.

Perqué 'ls drapets vareig treurer
al sol, al senyor Figueras,
ni en pintura ara 'm pot veurer.
—Digali que 's posi ulleras.

JOSEPH MARCH.

MEMORIAS D' UN BOLERO

AL LECTOR

CAPITUL PRELIMINAR

Ahont se demostra per quina manera arrivaren á mas mans eixas distretas y verídicas memorias.

Dintre ma casa tancat
m' estava jo l' altre día
pensant quins versos faria
que tinguessin novetat;
puig faltantme inspiració
asumpto també 'm faltava,
y per més que 'ls pidolava
las *Musas* me deyan:—«Nol
»No 'ns convé sortir del cau;
»vols broma y no estém de broma,
»tranquila deixa la ploma
»y 'l negre tinter en pau.
»Segueix lo nostre consell;
»si Apolo toca á retreta
»es en vá qu' obris l' aixeta
»y t' escalfis lo cervell.
Per experiencia sabent
qu' era cert lo qu' ellas deyan,
las alas del cor me queyan
y estava per dir: amen,
quan de sopte entrá ma filla
portantme una carta closa:
*A Don Joseph Codolosa
Besa las mans: Tercerilla.*

Tercerilla era un bolero
del *Teatro Principal*,
honrat á carta cabal
si bé un xiquet faldillero.

Company en moltes tavolas
durant tendres il·lusions,
me feu passar ratos bons
tocantme las castanyolas.

Mes de temps en 'queixa part
d' ell no 'n sabia... ni aixís;
'm van dí qu' anava al *Suis*
pero algun cop... per atzar.

Jo no sabia qué fé,
aixís es qu' ab ansía gran
obrint sa carta á l' instant
vaig dirme: —¿Qué deu volgué?

«Amich meu, no puch curá;
»estich fent l' últim badall;
»per mi ha estat la vida un *ball*;
»la mort, no sé que será.

»Moro rendit: per mas glorias
»avans que tanqui los ulls
»vull regalarte alguns fulls
»de más *póstumas memorias*.

»Per ellas tots los lectors
»del *periódich LA TOMASA*,
»podrán saber lo que passa
»entremitj de bastidors.

»Sò fet quant hi sapigut,
»son escenas molt distretas,
»mes sent d' un *bolero fetas*
»pots pensar qu' están en brut.

»Pero tu que tens paciència
»crech que las arreglarás
»y un altra *forma* 'ls darás
»sens que 'ls ne treguis l' essencia.

»Visch al carrer de 'n *Bonayre*,
»número déu, porta set;
»hi ha al devant un esmolet
»y á n' al costat un drapayre.

»Apa, corra, no 't detingas
»si acás te vols despedí
»del teu amich Serafi
»Tercerilla y Pelleringas.»

En tractantse de malalts,
só un amich á tota prova;
me respallo un xich la roba
y m' hi arrivo en quatre salts.

Já en lo carrer só arribat
que de 'n *Bonayre* ne diuen,
y al dirli, crech que se 'n rihuen
puig te un *ayre empastifat*.

Trovo lo número déu
y m' enfilo escala amunt
pensant;—¿Si será difunt?
¡pobre xicot! me sap greu!

Estiro una campanilla,
una vella 'm surt á obrí;
—¿Qué demana?—¿Viu aquí
Don Serafi Tercerilla?

—No senyor, per trista sort
ja no hi viu!—¿Per quin motiu?
—Perqué sols pot *viure* un viu
y l' infelís ara ha *mort*.

—¿Ha mort!—Si, en aquest moment,
després de molt de fatich.
Entri si era son amich
y 'l veurá de cós present.

En una sala quadrada,
demunt d' un mal marfagot,
estava estirat del tot
tenint la vista entelada.
Cremavan p' el seu descans
tres ciris als peus del llit,
tenia un Santcristo al pit
y agarrotadas las mans.

Devant d' un quadro tan trist
vaig somriure ¿perqué no?
la rialla es la percussió
d' un sufriment que no es vist.

D' una amargura qu' encalla
'l *pl.r* que als ulls s' encamina;
d' un dól que la fé etmatzina
y 's converteix en *rialla*.

Tenia allí, al meu devant
lo cadavre d' un qu' en vida
fou l' alegría fingida;
la malestruga ballant.

D' un ser que li deyan:—«Salta,
»apa, belluga los péus,
»si lleugeresa no tréus
»la *manduca* 't farà falta.

Y èll, alsa... vinga ballá,
guanyant per cada *pirueta*
quince centims de pesseta;
lo cás era comprar pá.

¡Pa! l' unich goig y esperansa
de son mal conegut cor!
avuy lo pobret ha mort;
avuy per sempre descansa.

Y veyent lo fugitiu
d' eix mon, que á los bons acora,
si bé l' amiatat ne plora
la rahó al contrari, riu.

Recordant qu' allí 'm portava
un encárrech conseqüent,
vaig preguntar al moment
á la que al *difunt* vetllava:

—¿Avans que lo trist finés
cap encárrech vos ha dat?

—¡Ay! me 'n havia olvidat!
»Si, miris aquets papérs.

»M' ha dit si acás ve un senyó
»magre, ab bigoti y perilla
»dígalí que 'n Tercerilla
»li regala tot aixó.

»Qu' ho dongui prompte á l' estampa;
»que sápigán los novicis
»d' alguns *burgesos* los *vicis*;
»de molts politichs la *tramfa*.

»Y no sortiren mes mots
»de sa boca.—Al infelís
com si encare me sentís
vaig respondre—Dorm, si pots,
que si á tú t' han fet ballá
veyente afamat y nú,
jo que no estich en *dejú*
á tots los fará callá!

Y sortint febrós d' allí
arribant á casa meva
sense reparo ni treva
sas *memorias* vaig llegí.

¡Vaja quin *farcell* d' *historias*
y *trapisondas artisticas*,
y *miserias* humorísticas
contenen las tals *memorias*.

Penso que 't divertirás
si es que á llegirlas comensas,
son mes bonas del qué 't pensas!
en fi, lector, ja ho veurás!

JOSEPH M.ª CODOLosa.

QUENTOS

—Jordi, Com es que ahir no anavas al enterro de la teva sogra?

—Veurás, no estava d' humor.

Una senyora entra de prompte á la cuyna y sorpren á la criada bebentse 'l vi d' una empolla.

—Endevant, que 's pensa que me 'l regalau?

—Com que vaig sentir que deyan que 's tornava ranci y á mi no 'm fa rés...

LA TOMASA
REFRANS EN ACCIÓ

Se li endú un tros de carn crua!
si.

Es trova pobre pelat
de.

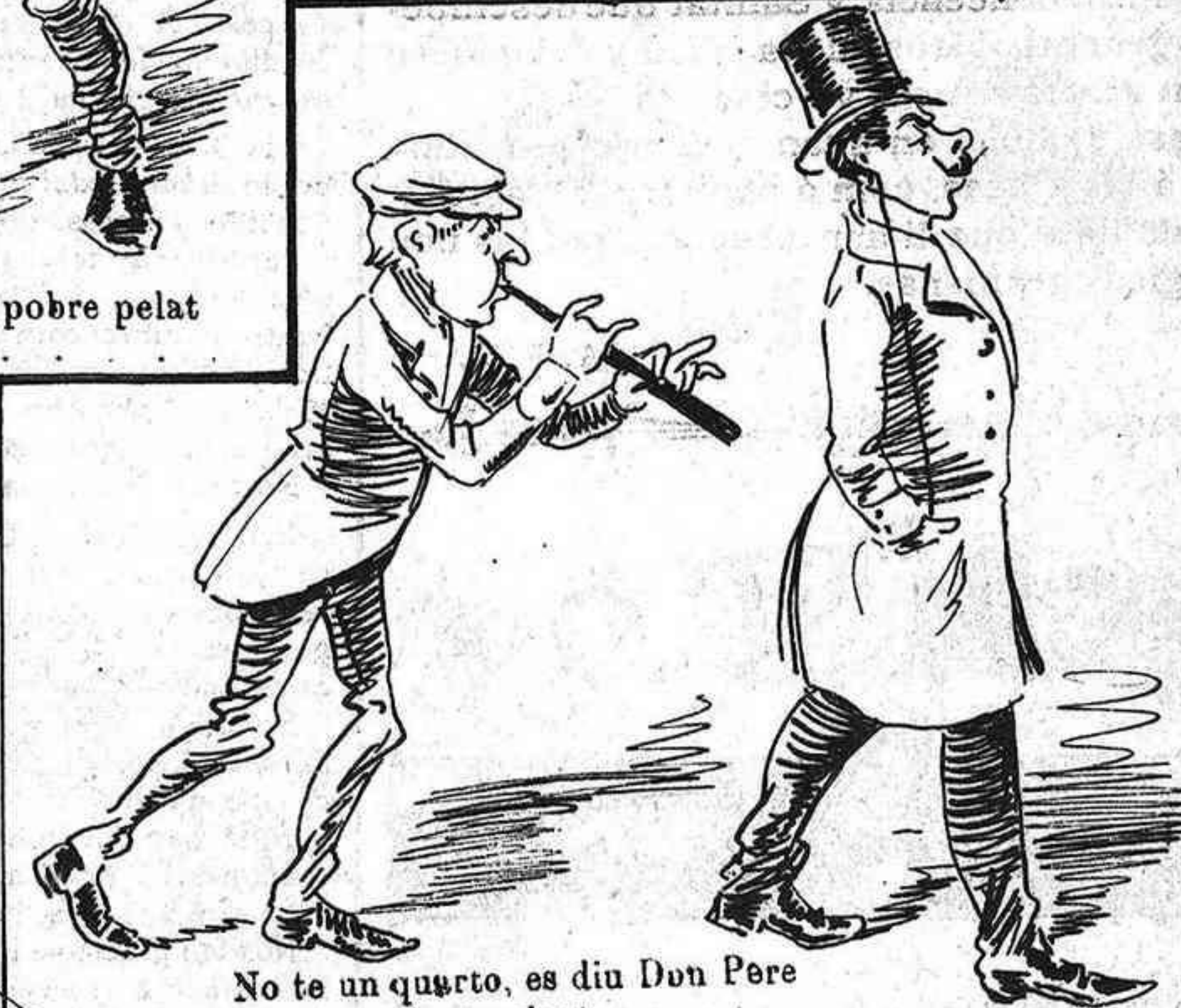
Es diu D Geroni Crós;
molt taujá y molt.

No causa poch amohino
lo.

Aixó si que l' encaparra!
li han.

No te un quarto, es diu Don Pere
y sempre está passejant...
Ja li pots

Després d' un robo asquerós,
aquest bréto!.

Aquest es un d' aquells gansos
tot.

Sempre diu la Sió a n' en Gil:
y.

M. Gourelle

NOSTRE RETRATO

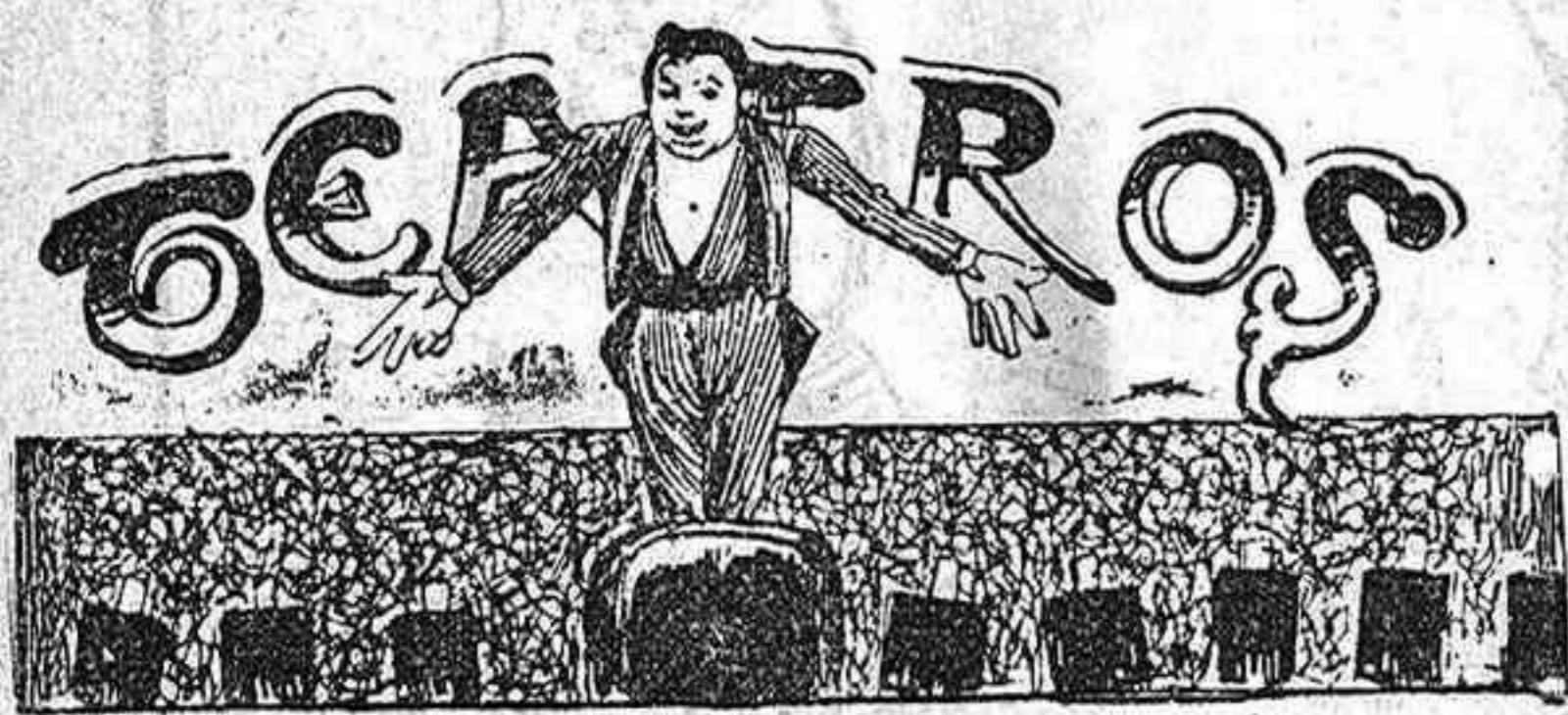
Publiquém avuy el de D. Teodoro Baró, celebrat literato y distingit home públich.

Novelista, poeta y autor dramátich, s' ha conquistat un nom envejable en las lletras y en política.

Després d' haver ocupat elevats càrrechs ab lo tacto y talent que 'l distingeix, entre ells lo Govern de provincias y el de Diputat á corts en varias legislaturas, te en la actualitat la Direcció de Beneficencia y Sanitat que desempeña ab general aplauso de la nació y del govern que tan acertadament va confiarli.

Encara de quan en quan dedica alguns moments á las musas, com á penyora d' agrahiment als llòrs que li han proporcionat las nou mitològicas germanas.

A. F. C.

CIRCO BARCELONÉS.—Reformada en algo la companyia, dissapte passat se reanudaren las funcions líricas seguint la novedat que tant ha halagat á la concurrencia d' aqueix teatro com son las funcions per horas.

La última obra nova que s' ha representat, ha sigut *Muerto el perro*, en la que 'l senyor Colomé doná mostrás de sa vis-còmica sent molt aplaudit principalment en unas coplas *sui generis*.

Per últims de la present setmana, s' anuncia lo estreno de la sarzuela en 2 actes y 7 quadros qu' anunciarem se preparava, dels senyors Vega y Barbieri, titulada: *Novillos en Polvoranca ó las hijas de Paco Fernero*. Sabém que la representació causarà novetat per la propietat ab que será presentada.

CATALUNYA.—Brillat éxit obtingué lo sainete líric, titulat: *El fuego de San Telmo*.

Los senyors Arniches y Cantó, autors de la lletra, hi han abocat tota la gracia de sos clars ingenis ab tanta maestría, que apenas hi ha paraula que no sigui un xiste, provocant per tal motiu la continua hilaritat en la concurrencia. Lástima que lo final no estigui á la altura de tot lo demès.

No ha estat tant afortunat lo mestre Brull, al compondrer la música, pero logra ferse repetir tots los días, la *cansó* del seminarista y lo *terceto* que hi han intercalats en la obra,

Lo desempeñyo molt notable per part de 'ls senyors Bosch, Guzmán y Castillo, contribuhint á lo bon conjunt las demás parts de la companyia que hi prenen part.

La comedia de Gorriz y Navarro Gonzalvo nomenada: *Las de Miguelturra*, se salvá gracias al perfecte desempeñyo y á la bona direcció de en escena. En efecte estigueren superiors á tot eloji las senyoras Alverá y Bardo y los senyors Bosch é Isern.

NOVEDATS.—*Las dos tiranias* drama arreglo del italiá per lo reputat actor senyor Bonaplata, obtingué bon éxit, sent cridat l' autor al final dels actes, no poguent presentarse en escena á rebre r los aplausos del publich á causa de estar actuant en lo teatro de Romea, com oportunament anunciá lo seu amich senyor Tutau.

L' argument de dita obra, está basat en la época nomenada del *terror* y per lo dit se compenirá la série d' escenas patéticas que l' adornan.

Diumenje á la tarde se representá per segona vegada obtinent encar més bon éxit.

Se distingiren en lo desempeñyo, las senyoras Mena y Clemente y los senyors Tutau y Parreño.

Tambè s' ha estrenat un juguèt catalá, titulat: *Remeys extremes*, que 's ía recomenable per sa bona versificació, si bé pica massa lo pebre esparramat en algunas de sas escenas.

Apesar de no ser lo género de la obra lo mes adecuát á las condicions de la companyia, estigueren bé en sos papers, los senyors Capdevila, Pigrau y Oliva.

TIVOLI.—Alsada la suspensió gubernativa que pesava sobre lo *Señor feudal* 's ha tornat á representar ab lo mateix éxit dels primers días.

Per obtenir tal permis de nostra primera autoritat, ha sigut necessari que la dita obra passés per las baquetas, habentse nombrat com á estisorador lo conegut autor dramátich y administrador de l' empresa de aqueix teatro, senyor Molgosa, habentho fet tant á la perfecció que ab lo nou arreglo han quedat contents *tirios y troyanos*.

Nostra enhorabona.

NOU RETIRO.—Diumenje se representá per primera vegada en aqueix teatro la sarzuela titulada: *Las hijas del Zebedeo* obtenint bon éxit lo segón acte y logrant la senyora Segovia se li fès repetir per dos vegadas la preciosa ária que canta magistralment.

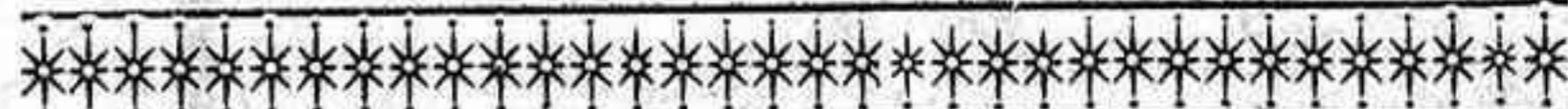
En tota la obra, aqueixa artista fou objecte de mostrás d' aprobació, pero nosaltres imparcials com sempre, debém fer constar que á nostre entendre exajera, pero molt, lo paper, perquè may una dona desmemoriada deu haver de semblar tonta hasta l' extrém.

Lo senyor Larra, bé, los demás artistas sols regular.

Nos feu gracia veure la banda de bandurrias y guitarras en lo segón acte acompanyantse sense instrument y marcantlo ab las mans. Mes propietat senyors directores artistichs.

La setmana próxima parlarém de *El fuego de San Telmo*, *Las niñas desenvueltas* y *El gran polizonte* que 's preparan per la present setmana.

UN COMICH RETIRAT.

AL CAFE DE NOVEDATS

(SONET)

Tenías uns vestits ja vells y bru.s,
y t' han donat uns *trajes* nous y nets;
ab *novedats*, l' Ignaci, uns quants d' aquets
s' ha gastat, que no son dinérs perduts.

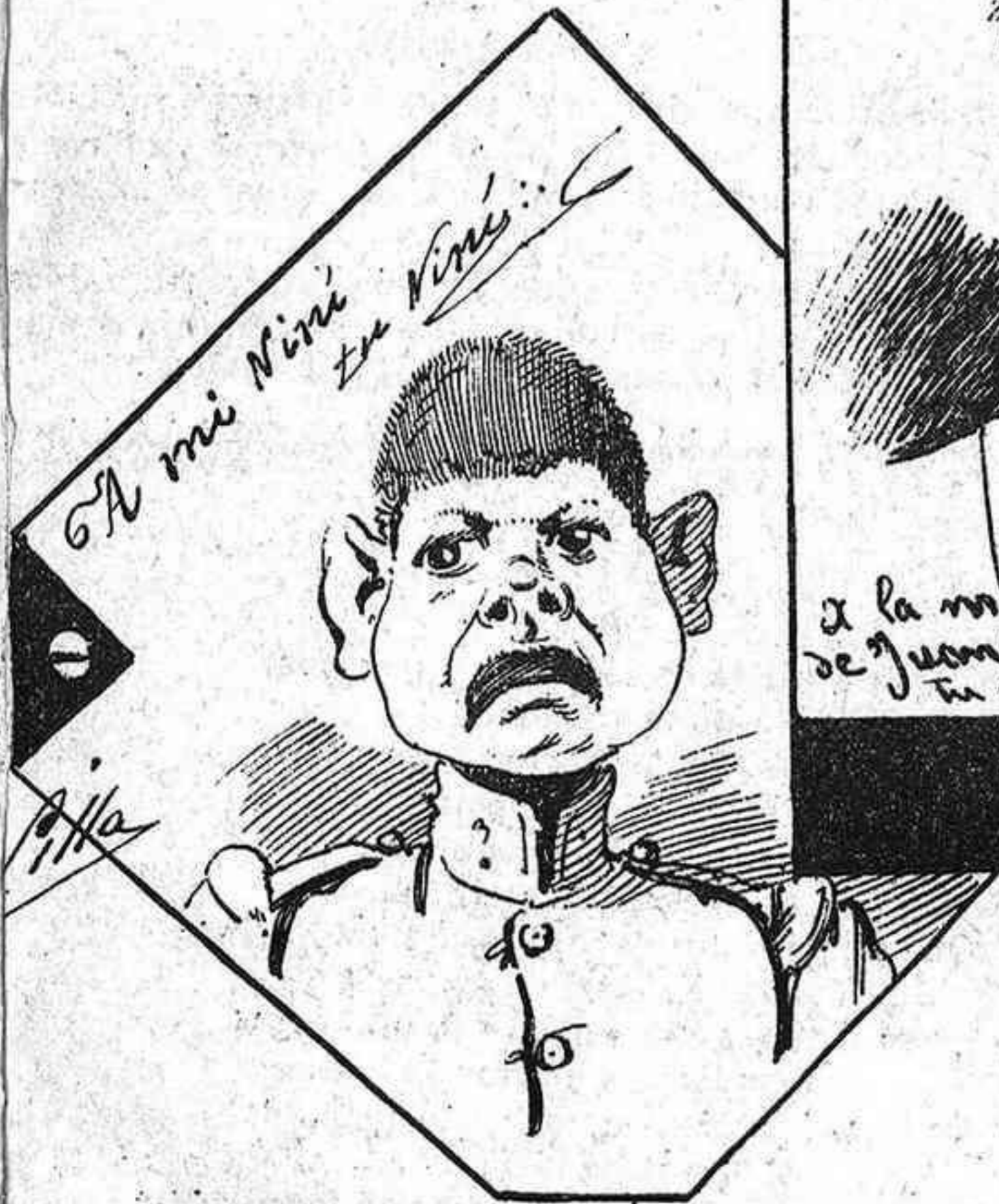
Artistas de primera coneguts
s' han cuydat de posarte 'ls *colorets*;
y tens *vistas* per totas las parets
per veure tants favors com tens rebuts.

Fas goig, are: ets, Café, dels mes lluhits;
y lluhent, ab la *elèctrica*, de nits:
tens are un bon servey, ets ventilat;
tens *quinteto* que fá la *guitza* á tots:
has millorat, Café, dit ab poch's mots;
(pró 'l *café*, vull dí 'l *such*, no ha millorat.)

PEPET DEL CARRIL.

FOTOGRAFIAS

Ja queda, segons un periódich, resolt lo problema de fer diamants artificials.

La *Lumiere Eléctrique* explica l'operació de la següenta manera.

Las dugas puntas de un tros de carbó després de preparadas d'un modo especial, son aplicadas á una máquina *dinamo*, qual corrent posa lo carbó á una incandescencia molt elevada, formantse allavors una capa cristallisada que presenta en absolut totas las qualitats del diamant natural.

Ara si que 'l que no vagi ben enjoyat será perque no voldrá.

En virtut del incendi del Teatro Espanyol, diu qu' alguns vehins han sollicitat de las autoritats la clausura dels teatros d' aquesta capital fins qn' estiguessin illuminats per l' electricitat.

Una pregunta als vehins:

Vostés es comprometen á pagar los siniestros per incendi, produhit per l' electricitat?

Responguin.

En un teatro de Russia se representava una comedia molt graciosa, morint un dels espectadors de las galerías d' un esclát de riurer.

Segons dictament facultatiu li va produhir la mort la ruptura d' una arteria.

No es lo primer cas que 's registra d' aquest género.

Lo rector de Puigcercós sembla qu' ha demanat que 's fassi algo práctic per remediar las desgracias d' aquella població que no ha vist mes que las dos y mil pico de pessetas recullidas en Reus.

Rés... es lo que deyam nosaltres en un dels nostres números anteriors:

Quin dimoni d' empenyo en guardar uns quartos, que si 's perdessin, pot ser donaria prou feyna lo recobrarlos...

Y donchs?... Esquitxar la ginesta!... aixecar edificis que per aixó los hem donat, sino que 'm tornin els vuit rals que vaig entregar jo, y els portarè jo mateix á Puigcercós.

Veyam si haurém de tornar á tirar alguna indirecta...

Ha mort fa poch un austriach, Joseph Farbaaz, d' un modo molt original.

Durant vint y quatre anys qu' han sigut los últims de la seva vida, no ha surtit per rés de casa seva.

Al comensar lo seu voluntari desterro ó reclusió, va fer tapiar las portas de casa seva y rebía los aliments y demès per un forat fet exprès en la paret de la casa.

Passava los dias llegint y las nits dins d' un ataud rodeiat de ciris encesos y cantantse èll mateix los salmes dels difunts.

Cada any destapiava una de las portas per fer entrar una dona á fer neteija.

A l' hora de la mort ha deixat la seva fortuna qu' era quantiosa á las casas de beneficencia d' Erlau.

Alla van algunas *últimas frasses* pronunciadas per homes célebres poch moments abans de morir.

Mas mans están netas de sanch. (Federico V.)

He estimat á Deu, als meus pares y á la llibertat. (Mad. de Stael.)

Animo, amichs meus! per mi tot s' ha acabat. (Gambetta.)

Tu también, Bruto! (Julio Cesar.)

Crech en Deu! (Victor Hugo.)

Vanitat, tot vanitat! (Dante.)

La comedia s' ha acabat; aplaudiu. (Augusto.)

Daría tot lo meu regne per un minut més. (Isabel d' Inglaterra.)

Columna de l' exercit! (Napoleon.)

A tas mans, senyor! (Tasso.)

Llum! doneume llum! (Goethe.)

Ha arribat l' hora de dormir. (Byron.)

Lasandi, que durant la seva vida havia sigut molt religiós, va dir á l' orella d' un amich seu: He nascut sense saber perqué; he viscut sense saber cóm, y moro sense saber cóm, ni perqué.

Plácido va dir mentras lo duyan al pativul: Ay, que m' enporto un mon en lo cap.

Qué deurá dir lo gran Acor!...

Veyám... esperémnos.

Ja várem dir que no pararía allí la cosa.

Ara li ha tocat lo torn á l' esposa de D. Ramón Valls.

Feya poch, molts poch días que haviam parlat ab ella deplorant la pérdua de la senyora de Fuentes; poch podria presumir la desgraciada senyora que la seguiria tan de prop.

Rébi lo senyor Valls nostre mes sentit pésam.

A Banyolas va tenir lloch la vetllada necrológica anunciada, en honor de D. J. F. d' Ameller y demés companys morts en lo primer atach que efectuaren los carlistas en aquella vila.

Sentim que l' excés d' original no 'ns permeti resenyar tot quant va ferse per honrar la memoria d' aquells mártirs de la llibertat.

De tots modos felicitem als iniciadors de tan plausible acte.

A son degut temps rebérem una atenta invitació que la Societat de dependents de la fonda *La Progresiva*, se servi remetre per la inauguració del seu nou local, situat en lo carrer Nou, nº. 12, pis 1.

Sabém que lo nou local reuneix condicions inmillorables, y encar que 'ns fou impossible l' assistirhi, agraphim la mercé que se 'ns feu al pensar en nostra humil publicació.

BALADAS

Quan brillan en lo cel las estrelletas,
Y la lluna argentada
Del estany sobre las ayguas tranquilas
Vessa sa llum de plata;
Quan amorosa la nocturna brisa
Las flors gayetas gronxa
Que llensan murmurant sas dolsas queixas...
¡Que bè s' está en lo cátre!...
Quan l' aygua cau del cel á grans riadas
Y 'ls llamps un tras de l' altre
De la endolada nit lo manto esqueixan
Ab espantosa fúria...
Quan s' ou crusar lo vent que ab forsa udola
Y sembla que 'l mon fini
Entre l' estrépit ronch de la tormenta....
¡Ay, quins rònchs hi cargolo!...

MARANGÉ.

NOTICIAS MARITIMAS

Continúa l' emigració de las costas del *Retiro* al país de *Eldorado*.

S' ha tractat de desviarla á *Segovia* pero tots los esforços s' estrellan contra la voluntat dels emigrants.

Se tem que 's tanqui lo port al tráfico.

Lo navio Fontrodona veyent que cala massa per embocar la bahia de l' Arrós, ha despenjat de la *borda* la llanxa "Gayetano" tractant de forsar l' entrada.

En Didal provará de ficarhi lo *Nas* pero es tèm qu' encara cali massa.

Despres d' una rigurosa quarentena y fumigadas las bodegas p' el mól olor que despedian, ha tornatá entrar en lo port del *Tivoli* la fragata *Señor Feudal* (á) *Dret de cuixa*, capitá Elias.

Los fins de nás encara 'ls sembla sentir *sundela*; altres dihuen qu' ab la llimpessa se 'n ha anat lo color de las parets y portas.

Tots tenen rahó.

Telégramas

Madrid 27, 6 id.—Gran triunfo *Tobir*. Centro Federal. Diu pássi noticia *Acor* fereixi rabia. Que quan se veurá ell en aquestas. PALAU CIENCIAS.

Id. 27, 4 id.—Llegit Publicitat anava á estrenarse *Tres tiranias* aplaudit *autor*.

Mes tart ja estrenadas, llegit mateix diari que ho va fer molt be actor Fontan.

Castelar diu si no cobran gacetillers diari possibilista GUIXAS.

SECCIO REGILIOSA

Sant del día.—Santa Equitat.

Gran funció ab solos de violón en varios teatros á benefici dels artistas del Teatro Español.

Cantarán los goigs de Sant Prim los mossos del café y lo cos coreografich.

Lo reparto de beneficis se farà á proporció dels sous porque los mes infelissos no 'n surtin perjudicats.

Quaranta horas.—A l' Iglesia de Puicercós.

Se reservan los donatius per quan s' hagi ensorrat lo poble.

Lo rector demana fondos y la terra ja comensa á obrirse per donarlos.

Los entierros no costarán cap diner.

Cort de María.—Funcions jesuíticas á Tarrasa per los pares M. D. y M. que durarán lo que pujan.

Ja s' ha fet la inauguració ab professó, xiuletts y algun tronxo.

La llana ha baixat de preu en aquella industriosa vila.

Temple Federal de Madrid.

Gran festivitat!.. L' orador sagrat Tobir ha conmogut á l' auditori ab un discurs plé d' imatjes *oratorias*.

La lectura dels números perteneixents als días 8 y 15 del *Federalista* ha entussiasmat als oyents.

S' han enviat telégramas de pèsame á San *Acor* que ha perdut los bous y no mes li quedan las *Esquellas*.

Lo filabarquí hu sigut declarat arma prohibida.

Lo desordre está assegurat.

Las cadiras s' han pagat hasta á cinch céntims.

AVIS IMPORTANT

Habentse agotat molts retratos de nostra Galeria de Celebritats impresos sobre cartulina, hem tirat de nou los que faltavan per poder cumplir al gran nombre de pedidos que teniam.

Notifiquém als que vulgan adquirir la colecció, que no s' entretingan pues un retrato qu' avuy val solsament deu céntims, no podrá luego adquirirse á cap préu per haver utilisat las pedras per altre objecte.

Ab dita colecció pot formarse un magnífich Álbum de Celebritats ab los seus autógrafos, resultant, adquirint avuy, d' una baratura fabulosa.

Mes endevant fabricarém unas tapas ó cubiertas elegants per completar una publicació tan útil com curiosa.

Tenim en cartera fotografias de notabilitats nacionals y extrangeras que s' anirán publicant setmanalment y quals reproduccions están encarregadas al célebre dibuixant, que tant ha acreditat dita galeria.

ATENCIÓN—ATENCIÓN

No 's deixin sorprendrer gastantse cent céntims per tenir l' Almanach per l' any que vè.

Nosaltres á la mitat de preu els ne donarém un que quedarán parats. Text escullit, sério y festiu; láminas cromo litografiadas y dibuixos de las millors mans.

¡Dos ralets! No s' adormin en fer los *pedidos* que tenim casi agotada l' edició abans de sortir

1,000.000,000 CROMOS

LITOGRAFIA BARCELONESA de
RIBERA Y ESTANY

En aquest acreditat establiment s' hi trovará un estensissim assortit de Cromos de tots preus y classes, especialment per felicitacions de Serenos, Vigilants, dependents de Barberias, mozos de Cafés, &&&

Tambè podém oferir al públich, tarjetas per las próximas festas arregladas baix modelo ó capritxo dels interessats, ab gran prontitut, esmero y baratura.

Carrer de S. Pau N.º 56

CORRESPONDENCIA

Anirá lo de: Torrens y Bolart, Enrich de Catalunya, Staramsa. y Ruch Nafrat,

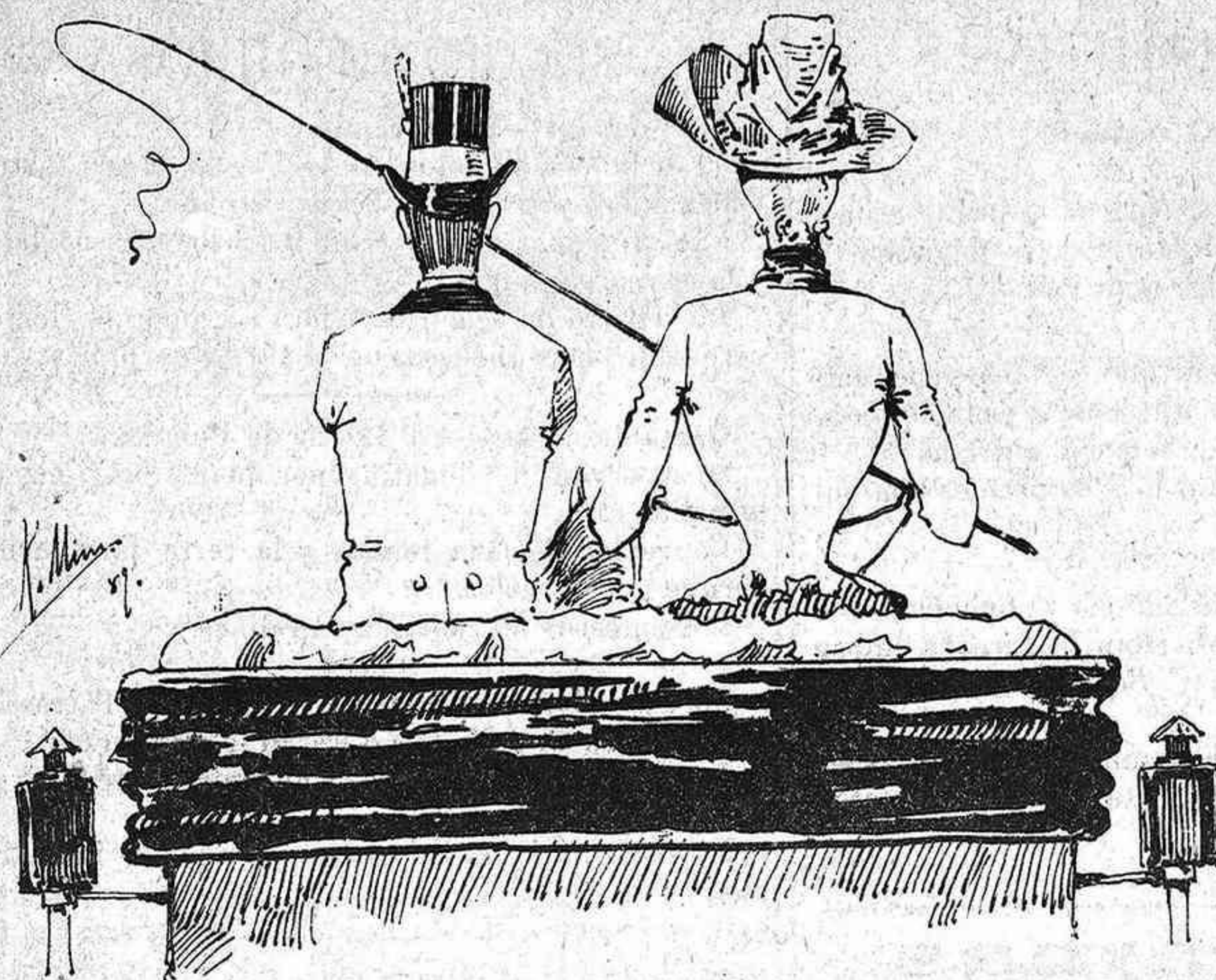
Algo de Mossen Llapidera, M Sansar y C.ª, E. Roig, M. Emulap, Fandilleta, Un A Vendrellench, Manso Boix, Pere Boladeras, K. Nalejas, J. Puig Casanyas y C. Sala

Roig y Cordomi.—S' ha resolt donar fi al asunto. Dispensi; la poesia está á la seva disposició.—R. Estapé. L' una es massa llarga; l' altra pot ser li proporcionaria un lance d' «horror!»

Ali-Bey.—Ja ho hem dit: prou sogras. R. Rocabert.—No compreném lo lapsus; perdoni; en lo proxim número anirá la seva poesia intacta.

Fabregas C. Vosté ha perdut la mitxa-cana de medir versos; es al cove.

Lo demés remès, no fa per casa.

RASSAS INTERMEDIARIAS

Tè, per cassar, dos vedats;
tira 'l sabre, potros doma;
fa, en gimnàsia, atrossitats;
y sols li falta per sé home
certas interioritats.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Primera es part de persona
dos-inversa, cantitat
y 'l total lector amat
es carrer de Barcelona.

AMADEO.

ENDEVINALLA

Cullita més grossa
de res més se fa.
Me cull lo qu' estima,
me té l' estudiant,
me té lo que neda
y 'm té l' hortolá.

T. T. T.

ACENTÍGRAFO

—D' hont deu ser un total?
—De tot; y es mol natural.

FANDILLETA.

SINONIMIA

Per tot duros he comprat,
tot vuitens de ví aixút
y encara no l' he tastat,
perqué total no hi tingút.

APRESENT FORNER.

TRENCA-CAPS

S. D.ª Carme Bassols
Girona

Formar ab aquestas lletas lo titol
de una comedia catalana.

JOSEPH TERRI.

LOGOGRIFO NUMERIC

1 2 3 4 5 6—Una ópera.
1 2 3 4 5—Nom de dona.
4 5 6 2—Aplaudida actriu.
4 2 3—Part del mon.
1 2—Consonant.
6—Id.

M. EMULAP.

GEROGLIFICH

::
2
::TTT
+
TTTTTT
TTTT

LENAM LLOC.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

—2:—

Xarada.—*Re-bany.*
Endevinalla.—*La lletra N.*
Trenca-caps.—*Oro, plata, cobre y nada.*
Anagrama.—*Poll-lloç.*
Logogrifo numérich.—*Porteria.*
Geroglifich.—*L' home petit sent rich es gran.*

LA TOMASA

PERIÓDIC FESTIU, IL·LUISTRAT Y LITERARI

Preus de subscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas.
Cuba y Puerto Rico id. 2 "
Extranger id. 2'50 "

NOTA—Tota reclamació podrá diri-
girse á la Administració y Redacció del
periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56,
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña.

Almanach de La Tomasa

(2 RALS exemplar) ¡ESTÁ JA EN PREMPSA!

Además dels dibuixos y vinyetas de reputats artistes estranjers, ilustrarán nostre almanach trevalls inédits de nostres celebrats dibuixants Srs. Amigó, Cilla, Coll, F., Ferrer, Gomez, K. Mins, Labarta, Mestres, Miró, Pahissa, Planas, Punts Suspensius y Vazquez.

En lo test que es escullit hi figuran trevalls inédits dels nostres millors escriptors y poetas, entre los que contem als Srs. Alsina, Ayné, Bori, Calvet, Coca y Collado, Codolosa, Ferrer y Codina, Gimferrer, Guanyabens, Martí, Marull, Palá, Ribot, Roure, Soler, & &.